

Prilog
OBRASCU PRIJAVE NA JAVNI POZIV ZA ISKAZ INTERESA
za korištenje potpore i podrške
osobama starije životne dobi i odraslim osobama s invaliditetom
u sklopu projekta „Zaželi kvalitetniji život“, kodni broj: SF.3.4.11.01.0428.

-

Osnovne informacije o pravima koji proizlaze iz Povelje EU i Konvencije UN-a o
pravima OSI te kontakti pučkih pravobraniteljica

-

1. Osnovne informacije o pravima koji proizlaze iz Povelje EU

Godine 1948. u Ujedinjenim je narodima proglašena Opća deklaracija o ljudskim pravima. Ona do danas predstavlja simbolički temelj suvremenih ljudski prava i kao takva osnova je mnogih međunarodnih i regionalnih sporazuma i instrumenata za zaštitu ljudskih prava. 2000. godine usvojena je Povelja o temeljnim pravima Europske unije, koja je dobila ulogu smjernica na području zaštite ljudskih prava. Ona otad funkcionira ne samo kao instrument kojim pojedinci mogu zaštititi svoja ljudska prava, nego i kao prilika da EU oslika ulogu koju igra u zaštiti i promicanju ljudskih prava, odnosno njihovoj primjeni. Zato je, kao odgovor na sve veće javne ovlasti EUa, od iznimne važnosti bila činjenica da ljudska prava postaju pravno obvezujuća u odnosu na institucije i tijela Unije koja raspolažu elementima javne vlasti. Povelja je tako postala pravno obvezujuća 1. prosinca 2009. Kao rezultat toga, institucije i tijela EU-a, kao i države članice EU-a kad primjenjuju europsko pravo, imaju obvezu osigurati prava i slobode navedene u Povelji.

Koji je osnovni cilj Povelje? Osnovni je cilj Povelje učiniti prava vidljivijima.

Koliko je ljudi obuhvaćeno Poveljom? Kako je Povelja pravno obvezujuća u svim državama članicama EU-a, njezine odredbe štite svakog pojedinca u EU-u. To znači da je Povelja jamac poštivanja temeljnih prava oko 505 milijuna ljudi. Tko ima pravo na primjenu prava zajamčenih Poveljom? Obično je „pojedinaac“ onaj koji ima prava temeljem odredbi Povelje („svatko“, „nitko“). Neka temeljna prava mogu se primijeniti samo na određene kategorije subjekata, primjerice na zaposlenike ili građane EU-a. Sva prava i slobode nesumnjivo se odnose na zaštitu fizičkih osoba, no ima prava koja se mogu proširiti i na pravne osobe, uključujući i nevladine organizacije/udruge (poput poštivanja privatnog života, doma i komunikacije, slobode poduzetništva ili prava na imovinu, na primjer).

Kako pojedinci i organizacije mogu koristiti Povelju? Povelja se može koristiti kao osnova za podnošenje tužbi zbog kršenja temeljnih prava na nacionalnim sudovima ili u prethodnim odlukama na Sudu Europske unije, u sporovima oko pitanja koja se odnose na pravo ili politiku koji su doneseni, ili zbog načina na koji su oni primijenjeni od strane EU-a ili države članice, a čime se krše standardi ljudskih prava. Osim toga, Povelja je djelotvoran alat za različite oblike aktivizma u zaštiti ljudskih prava, od zagovaranja do istraživanja

Gdje je moguće pronaći još informacija o Povelji? Agencija Europske unije za temeljna prava (www.fra.europa.eu) priprema izvješća i priručnike o Povelji i različitim pravima. Nadalje, Europska komisija objavljuje godišnja izvješća o primjeni Povelje o temeljnim pravima EU-a, koji funkcioniraju kao korisni izvori podataka i primjera. Drugi izvori navedeni su na kraju ovih Smjernica.

Sufinancira
Europska unija

TABLICA 1: POVELJA O TEMELJNIM PRAVIMA – SKUPNI PREGLED SVIH PRAVA

DOSTOJANSTVO	SLOBODE	JEDNAKOST	SOLIDARNOST	PRAVA GRADANA	PRAVDA
PRAVO NA: ŽIVOT zaštitu dostojanstva poštivanje fizičkog i mentalnog integriteta slobodan i informirani pristanak ZABRANA: ubijanja/ smrtnih kazni mučenja ponižavajućeg i neljudskog postupanja trgovine organima kloniranja eugeničkih postupaka ropstva, prisilnog rada trgovine ljudima	SLOBODA: izražavanja, informiranja mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti znanosti i umjetnosti udruživanja okupljanja poduzetništva PRAVO NA: slobodu i zaštitu od samovoljnog zatvaranja stupanje u brak zasnivanje obitelji poštivanje privatnog i obiteljskog života obrazovanje zaštitu osobnih podataka izbor zanimanja i pravo na rad imovinu i nasljeđivanje zaštitu intelektualnog vlasništva azil za izbjeglice zaštitu od kolektivnog protjerivanja zaštitu od izručenja državi koja krši temeljna ljudska prava	PRAVILA: jednakost svih pred zakonom jednakost žena i muškaraca kulturna, vjerska i jezična raznolikost ZABRANA DISKRIMINACIJE (PRAVA NA RAVNOPRAVAN TRETMAN) NA OSNOVI: spola rase i boje kože etničkog ili socijalnog porijekla genetskih osobina jezika vjere ili uvjerenja političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja pripadnosti nacionalnoj manjini imovine rođenja invaliditeta dobi spolnog usmjerenja PRAVILA O POŠTIVANJU PRAVA: djece starijih osoba s invaliditetom	PRAVO RADNIKA NA: informiranje, savjetovanje kolektivno pregovaranje i djelovanje pristup službama za posredovanje pri zapošljavanju poštene i pravične uvjete rada zaštitu u slučaju neopravdanog otkaza zaštitu mladih na radu ZABRANA RADA DJECE PRAVILA: usklađenje obiteljskog i profesionalnog života zaštita obitelji – pravna, gospodarska i socijalna PRAVO NA: zaštitu tijekom materinstva rodiljni i roditeljski dopust socijalnu sigurnost socijalnu i pomoć pri stanovanju pristup službama od općeg gospodarskog interesa PRAVILA O ZAŠTITI: zdravlja potrošača okoliša	PRAVO NA: glasanje i kandidiranje na izborima za Europski parlament glasanje i kandidiranje na lokalnim izborima konzularnu zaštitu peticiju prijavu Europskom ombudsmanu pristup dokumentima dobru upravu, koja je: nepriprana pravična saslušala podnositelja zahtjeva obrazlaže svoje odluke nadoknadu štete koju su uzrokovale institucije Unije SLOBODA: kretanja boravka	PRAVO NA: učinkovit pravni lijek pred sudom sudjenje pred neovisnim i nepristranim sudom prethodno osnovanim u skladu za zakonom javno i pravično suđenje u razumnom vremenskom roku savjetovanje i pravnu pomoć obranu pretpostavku nedužnosti ZABRANA: osude zbog bilo kakvog kaznenog djela koje u trenutku počinjenja nije bilo zakonom zabranjeno nesrazmjerno strogog kažnjavanja dvostrukog suđenja ili kažnjavanja za isto kazneno djelo

Izvor: Povelja o temeljnim pravima kako živi instrument, CFREU, https://pravamanjina.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/guidelines_web.pdf

2. Konvencije UN-a o pravima OSI

Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom (CRPD) prvi je obvezujući međunarodni instrument za ljudska prava koji se odnosi na invaliditet. Njezina je svrha „promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom te promicanje poštovanja njihovog urođenog dostojanstva”.

Konvencija je snažno sredstvo za pomoć osobama s invaliditetom, lokalnim zajednicama i vladama u pronalasku načina za ostvarivanje prava osoba s invaliditetom putem razvijanja i provođenja pravnih, političkih i praktičnih mjera.

Kako bi se osiguralo da su ta nastojanja u skladu sa zahtjevima Konvencije te da se uspješno i učinkovito provode, člankom 33. stavkom 2. [Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom \(CRPD\)](#) zahtijeva se od država potpisnica Konvencije da uspostave okvir za promicanje, zaštitu i praćenje provedbe CRPD-a.

Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda plus.

Kao stranka CRPD-a, Europska unija (EU) odredila je takav okvir za pitanja u nadležnosti EU-a, uključujući:

- zakonodavstvo i politiku EU-a: nediskriminaciju, prava putnika, financiranje iz sredstava EU-a itd.
- javnu upravu EU-a: odabir zaposlenika, pristup dokumentima itd.

Okvir EU-a nadopunjuje [nacionalne okvire za praćenje](#), koji su odgovorni za promicanje, zaštitu i praćenje CRPD-a u državama članicama EU-a.

Okvir se počeo primjenjivati 2013., na temelju [prijedloga Komisije](#) koji je [podržalo Vijeće](#) EU-a 2012.

Tko su članovi?

Članovi Okvira EU-a su:

- [Europski parlament](#)
- [Europski ombudsman](#)
- [Agencija EU-a za temeljna prava \(FRA\)](#)
- [Europski forum osoba s invaliditetom \(EDF\)](#)

Europska komisija bila je članica Okvira EU-a do kraja 2015., kada je najavila svoje povlačenje nakon objavljivanja publikacije [Zaključna opažanja o EU-u](#), koju je objavio Odbor za prava osoba s invaliditetom (Odbor za CRPD). Nakon toga, Europska komisija više ne sudjeluje u aktivnostima Okvira EU-a.

Što rade članovi?

Sukladno vlastitim nadležnostima i ovlaštenjima, članovi zajednički doprinose:

- [promicanju](#),
- [zaštiti](#) i
- [praćenju](#)

provedbe CRPD-a od strane EU-a.

Okvir EU-a također aktivno doprinosi [pregledu provedbe CRPD-a na razini EU-a](#) koji provodi [Odbor za prava osoba s invaliditetom](#) (Odbor za CRPD). Odbor za CRPD, takozvano „[ugovorno tijelo](#)” za CRPD, odgovoran je za procjenu ispunjavaju li potpisnice Konvencije svoje obveze propisane CRPD-om.

Prvi pregled provedbe Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (CRPD) na razini EU-a proveden je 2015., nakon čega je Odbor za prava osoba s invaliditetom objavio da će se drugi i treći pregled provoditi zajednički od 2020.

Sufinancira
Europska unija

Izvor: European Union Agency for Fundamental Rights, Službena Internet stranica, <https://fra.europa.eu/hr/content/okvir-eu-za-konvenciju-un-o-pravima-osoba-s-invaliditetom-crpd>

3. Kontakti pučkih pravobraniteljica

Pravobraniteljica Tena Šimonović Einwalter diplomirala je Magna Cum Laude na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, završila je poslijediplomski studij europskog i komparativnog prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Oxfordu i poslijediplomski znanstveni studij Međunarodni odnosi na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Položila je pravosudni ispit. Dobitnica je Diplome koju dodjeljuje Međunarodni institut za ljudska prava u Strasbourgu.

Pritužbu pučkoj pravobraniteljici je moguće predati:

- poštom (Savska cesta 41/3, 10 000 Zagreb)
- e-mailom na info@ombudsman.hr
- osobno (obavezno uz najavu i dogovor termina) u uredu u Zagrebu, Rijeci, Osijeku ili Splitu – termin zatražite putem info@ombudsman.hr ili pozivom na 01 4851 855 (Zagreb), 051 563 786 (Rijeka), 031 628 054 (Osijek) ili 021 682 981 (Split)

Uredovno vrijeme za rad sa strankama:

- Zagreb – od utorka do petka od 9 do 12h
- Rijeka, Osijek, Split – od utorka do četvrtka od 9 do 12h

Detaljne informacije kako podnijeti pritužbu možete pronaći [ovdje](#)

Kontakti:

<https://www.ombudsman.hr/hr/kontakti/>

Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda plus.